

Den foreliggende oppgaven skal løses som en praktikum i temaet statisk tingsrett.

Twisten i saken er mellom Lars Nymoen, eier av gnr. 12 bnr. 3, og Marte Berg, eier av bnr. 21.

Spørsmål 1

Første problemstilling blir å se på om Marte har rett til å bruke adkomstveien til sin næringsvirksomhet.

I 1998 fradelte Lars en tomt (bnr. 21), som ble solgt til Peder Ås. I skjøtete ble det inntatt en servitutt med følgende ordlyd:

"Eier av bnr. 21 har rett til adkomst over selgerens eiendom langs eksisterende vei".

Etter å ha solgt bnr. 21 til Marte Berg i 2022, begynner hun å bruke veien til egen næringsvirksomhet. Lars reagerer sterkt på dette og mener at veiretten ikke gir adgang til denne formen for kommersiell bruk.

Det kommer frem av Høyesterett at "Utgangspunktet er at veirettigheters omfang beror på en tolkning av stiftelsesgrunnlaget, hva enten stiftelsesgrunnlaget er avtale, ekspropriasjon eller hevd.", jf. Rt. 2015 s. 120, avs. 18.

En ordlydstolkning av utdraget tilsier at når man skal finne ut av formålet til en servitutt, skal dette ta utgangspunktet i en tolkning av stiftelsesgrunnlaget. Tolkning skal gå ut i fra en naturlig språklig forståelse av ordlyden og se på hva formålet med servitutt var den den først ble etablert.

Siden servitutten ble etablert ved salg av bnr. 21, ble servitutten stiftet ved derivativt erverv, altså en avtale mellom grunneier og rettighetshaver.

Servitutten er positiv, ettersom den gir "eier av bnr. 21" en rett til å bruke veien over eiendommen til "selgeren", i dette tilfellet Lars, til adkomst.

En naturlig språklig forståelse av servitutten mellom Lars og Peder tilsier at det er snakk om en reell servitutt. Det er "eier av bnr. 21" som har rett til adkomst. Noe som betyr at den føres videre ved salg av eiendommen.

Formålet med servitutten er å sikre at eier av bnr. 21 skal kunne bruke veien over Lars sin eiendom til adkomst til egen bolig.

Ordlyden gir ikke rom for en utvidelse som medfører at Marte kan drive næringsvirksomhet. Næringsvirksomheten har medført økt trafikk, parkering helt opp til grensen, og støy. Veien blir brukt daglig, spesielt i sommersesongen og til varelevering på kveldstid.

Dette var ikke formålet til servitutten da den ble opprettet.

Vider blir å se på om Marte sin bruk av veiretten er "urimelig eller uturvande", jf. servituttlova § 2 (1).

Når man skal se på hva som regnes som "urimelig" skal det legges vekt på formålet med veiretten og om den nye bruken er i samsvar med "tida og tilhøva", jf. servituttlova § 2 (2).

Som nevnt over kan en formåls-tolkning av servitutten tilsi at formålet med servituttet var å sikre adkomst, og ikke til bruk i næringsvirksomhet.

Det primære blir å da se på om Marte sin bruk er i samsvar med tålegrensen i servituttlova § 2 og "tida og tilhøva", jf. servituttlova § 2 (2).

Det kommer frem av Høyestrett at "Tålegrensen må derfor fastlegges i samsvar med «tida og tilhøva». Én side av dette er at eieren av den tjenende eiendom må tåle at servitutthaveren tar i bruk ny teknikk og utnytter retten i tråd med dagsaktuelle bruksmåter, men bare så langt dette ikke er urimelig for den tjenende eiendom.", jf. HR-2020-2186-A, avs. 46.

Det kommer frem av faktum at eiendommen ligger nær sjøen og det er ikke unaturlig at Marte har lyst til å utnytte dette ved å drive kajakkutleie og kursvirksomhet. Det er en bruk som samsvarer med dagsaktuelle bruksmåter, på samme måte som ved for eksempel utleie.

Likevel skal ikke tålegrensen strekkes lengre enn hva som er rimelig.

Økende trafikk, støy, parkering helt opp til grensen, og en desidert økt personkrets av

brukere, er ikke i tråd med dagsaktuelle bruksmåter og kan regnes som urimelig for grunneier.

Høyesterett nevner en uttalelse fra forarbeider i den samme dommen. Her legger de vekt på det følgende "At dei som har ein rett, skal bruka han så skånsamt at han ikkje i utrengsmål kjem til meins for motparten, gjeld vel i rettslivet i det heile. Men mellom eigar og servitutthavar, som skal bruka same eigedomen så å seia jamsides, er dette særskilt viktig.", jf. Rådsegn 5 side 46.

En ordlydstolkning vil tilsi at en gitt veirett skal brukes såpass forsiktig at det ikke er til skade for verket eier eller servitutthaver. Dette er spesielt viktig mellom siden de skal bruke sammen eiendom.

Ved en helhetsvurdering er det viktig å legge vekt på ulempene sett i sammenheng og ikke vær for seg. Støy og økt trafikk er ikke nok for å konstatere at det er en urimelig utvidelse av servitutten som overskrider tålegrensen i servituttloven § 2. Derimot sett i sammenheng med den økte personkretsen og hvor lenge støyen og den økte trafikken varer, kan det tale for en overskridelse.

Tålegrensen i servituttloven § 2 henger sammen med tålegrensen i naboloven § 2.

Naboloven § 2 (2), legger vekt på hva som er " teknisk og økonomisk mogeleg å gjera for å hindra eller avgrensa skaden eller ulempa."

Det kommer frem av faktum at det er en annen noe mer tungvint adkomstmulighet til bnr. 21 via en annen eiendom, som det i praksis vil være mulig å opparbeide. Likevel er det vanskelig å vite om eieren av denne andre eiendommen vil la Marte bruke veien, i tillegg til at det vil kunne ta lang tid, før hun får ta den i bruk. Marte må da eventuelt stoppe kajakkutleien og kursvirksomheten over en lengre periode for å kunne finne en ny måte for de å komme seg til eiendommen sin.

Dette vil ikke være et økonomisk eller teknisk lett alternativ for Marte.

Likevel vil det være mulig å minske trafikken ved å be kursdeltagerne om å parkere lengre fra grensen, samt passe på at varelevering ikke skjer for sent, hvis mulig. Dette vil ikke fjerne plagene helt, men redusere slitasje og støy desider.

Videre har Høyesterett i en tidligere domsavgjørelse kommet frem til følgende resultat ved vurdering av en servituttutvidelse "Slik som forholdet i dette tilfelle ligger an, kan eieren av garden Riise etter min mening ikke gi kjøpere av hyttetomter i Morlehageteigen adgang til å nytte gangstien over Anna Selbergs eiendom som atkomstveg. En slik bruk vil være av en annen karakter enn den som er blitt utøvet for å nytte teigen som ledd i driften av jordbruket på eiendommen Riise. Det er også klart at bruk av gangstien som atkomstveg til hyttetomter både i byggetiden og senere kan bli meget sjenerende for Anna Selberg.", jf. Rt. 1966 s. 776, på s. 778.

På samme måte som i dommen over, vil Marte sin bruk av veiretten "være av en annen karakter enn den som er blitt utøvet", jf. Rt. 1966 s. 776, s. 778. Det vil stride mot servituttens formål, og påføre grunneier flere ulemper i form av støy, økt trafikk og en desidert større personkrets enn den var ment for. Selv om næringsvirksomheten i seg selv vil følge med "tida og tilhøva", vil ulempene som blir påført Lars gå så i strid med servitutten og kan ikke ses som en rimelig utvidelse.

Konklusjonen blir at Marte ikke har rett til å bruke veien til næringsvirksomheten sin.

Spørsmål 2

Neste spørsmål blir å se på om retten til bryggebruk skal falle bort.

Det kommer frem av faktum at Lars og Peder inngikk en avtale i 2001 om rett til å bruke en brygge. Det sto:

"Rett til å bruke eksisterende brygge på bnr. 3 til fritidsformål."

Bryggen ble lite brukt i en årrekke, men Lars begynte å bruke den aktivt i 2023. Marte ønsker selv å bruke bryggen i sin kajakkvirksomhet.

Primært anfører Lars at retten er falt bort som følge av mangeårig manglende bruk og passivitet.

Subsidiært anfører han at en eventuell bryggerett uansett ikke gir adgang til bruk i næringsvirksomhet.

Avtalen er en servitutt som ble stiftet ved derivativt erverv mellom Lars og Peder.

Siden det ikke står spesifikt hvem avtalen gjelder for kan det diskuteres både for om servitutten er privat, altså at den kun gjelder mellom Peder og Lars, og at den dermed faller bort, og det kan diskuteres om det er en reell servitutt mellom eiendommen til Peder, bnr. 21 og eiendommen til Lars, bnr. 3. Dersom den er reell vil den fortsatt gjelde for Marte.

En alminnelig ordlydstolkning kan tilsi at servitutten var ment å gjelde for selve eiendommen i likhet med den tidligere servitutten om veirett. Det er ingenting i faktum som tilsier at den kun skulle gjelde for Peder, ettersom Lars ikke nevner noe om dette.

Derfor legges det til grunn at den er reell og videreføres med eiendommen til Marte.

Spørsmålet er om retten har falt bort som følge av mangeårig manglende bruk og passivitet.

Marte ønsket å bruke bryggen bare ett år etter hun flyttet inn. Og selv om tidligere eier ikke har brukt bryggen så mye, taler ikke dette for at retten skal falle helt bort.

Avtalen er fortsatt gjeldene så lenge noe annet ikke er bestemt.

Likevel kan reglene om frihevd bli relevant. "Bruksrettar som rettshavaren let liggja unytta i full hevdstid, fell bort med eigedomshevd eller når eigaren har site med tingen i hevdstid, endå om tingen ikkje er bruka i strid med retten (frihevd)", jf. hevdslova § 10

Loven oppstiller krav om at dersom en bruksrettighet, altså retten til brygga, ikke blir utnyttet i full hevdstid, altså 20 år, faller retten bort ved eiendomshevs eller når eieren har sittet med tingen i hevdstiden.

Bruksavtalen ble satt opp i 2001, men bryggen ble ikke brukt i tiden etter. Dette tilsier at hevdstiden på 20 år har gått, jf. hevdslova § 2 (1).

Det er eieren som har sittet med eiendommen, uten bruk fra rettighethaver.

Likevel gjelder fortsatt kravet om god tro etter hevdslova § 4 (1), jf. hevdslova § 11.

Lars viste om avtalen siden han opprettet den med Peder, men det vil bety at han også vet at han eier bryggen.

Det kommer frem av Høyesterett at "Da det ikke er et vilkår for frihevd at rettighetshaveren har vært i tvil om sin rettslige posisjon", jf. HR-2016-574-U, avs. 25

Han kan ikke ha vært i ond tro, ettersom Peder hele tiden har visst om sin rett, men valgt å ikke bruke den.

Ettersom bruksretten til bryggen ikke har blitt brukt av bnr. 21 i 22 sammenhengende år, er det ikke unaturlig at retten faller bruk på grunn av passivitet og manglende bruk.

Konklusjonen blir at bruksretten faller bort ved passivitet og manglende bruk.

Subisdiært

Marte ønsker å bruke bryggen i sin kajakvirksomhet.

Etter en ordlydstolkning av servitutten er det tydelig at bryggen var ment å brukes til "fritidsformål". Selv om de som bruker bryggen til kajak gjør det som en fritidsaktivitet, så vil Marte til bruk være som ledd i en næringsvirksomhet. Dette strider mot formålet til servitutten.

Konklusjonen blir at Marte ikke kan bruke bryggen i sin kajakvirksomhet.

Spørsmål 3

Neste problemstilling blir å se på om Marte har fått eiendomsrett til arealet som Nauset står på ved hevd.

I 2004 satt Peder Ås opp et Naust, som står omtrent én meter inn på Lars sin eiendom.

Lars krever at Marte river den delen av nauset som står på hans eiendom.

Marte derimot mener at hun har ervervet eiendomsrett til arealet ved hevd.

Det er flere vilkår som må være til stedet for at Marte kan kunne hevde eiendomsrett.

For det første må hun ha brukt "tingen som sin egen", jf. hevdslova § 2 (1).

Det kommer frem av faktum at området rundt nauset har siden oppføringen i 2004 vært brukt av eieren av bnr. 21 som om det var deres eget.

Spørsmålet blir så om eierene har vært i god tro. Det kreves at både Marte og Peder Ås har vært i god tro, dette kommer frem av hevdslova § 4 (1), "Den som veit at han ikkje eig tingen, hevdar ikkje." Det må også ikke har vært noen form for tillatt bruk.

Det kommer frem av faktum at Peder hadde spurt Lars om plasseringen var i orden, og Lars hadde svart litt stresset " Det går sikkert fint, sett det der det passer". Det kan tolkes at Peder

spurte Lars fordi han selv var litt usikker på hvor grensen gikk.

Likevel kommer det også frem at de opprinnelige markeringene av eiendomsgrensen finnes i terrenget. Det står at de er tilgrodd, men dette kan ikke vektlegges. Dette er fordi, selv om de er tilgrodd nå, så er det ikke sikkert de var det da nauset ble satt opp.

Dette taler for at Peder burde vist hvor grensen gikk og taler ikke for god tro. Han burde ha sjekket eiendomsgrensen før han satt opp nauset, for å kunne være "så aktsom som han burde etter tilhøva", jf. hevdslova § 4 (1).

Likevel kan Lars sin opptreden ble regnet som passiv, ettersom han ga uttrykk for at nauset sto feilplassert, men fulgte ikke dette opp videre. Derimot kan dette også tale for tolerert bruk, og tolerert bruk gir ikke grunnlag for hevd. Lars har visst at nauset sto feil, men likevel valgte å la Peder bruke området. Han hadde hatt mulighet til å stoppe bruken når som helst. Dette taler for tolerert bruk og ikke passivitet.

Et annet viktig vilkår for hevd er tidsgrensen i hevdslova § 2.

For at Marte skal kunne ha hevdet nauset må hun ha brukt tingen "som sin egen" i "20 år sammenheng", jf. hevdslova § 2 (1).

Siden Marte flyttet inn i 2022 har hun ikke alene kunne oppfylt tidskravet på 20 år. Likevel er det oppfylt fordi hun og Peder Ås har hatt tingen som sin egen i 20 år "etter kvarandre i sammenheng", jf. hevdslova § 3.

Det kommer frem av faktum at nauset ble satt opp i 2004 og at det ble oppdaget ved oppmåling i forbindelse med Martes overtakelse at nauset sto feilplassert.

Siden Marte overtok i 2022 har det ikke enda gått 20 år fra nauset ble satt opp.

En helhetlig vurdering tilsier at siden hevdstiden i hevdslova § 2 ikke er oppfylt, Lars har tolerert bruken til Peder og Peder har ikke vært i god tro, kan ikke Marte hevde eiendomsrett til nauset og den delen som står innenfor eiendommen til Lars må rives.

Konklusjonen bli at Marte ikke kan hevde eiendomsrett til arealet som nauset står på.

Spørsmål 4a

Problemstilling blir å finne ut om Marte har overskredet den naboettslige tålegrensen gjennom sin bruk av eiendommen.

Hovedregelen er at man har fri råderett over egen eiendom, så lenge dette ikke er "urimelig eller uturvande", jf. grannelova § 2 (1).

Marte arrangerer jevnlig kurs og samlinger på eiendommen sin. Aktiviteten foregår hovedsakelig i sommermånedene, men med høy intensitet.

Denne aktiviteten medfører økt trafikk, parkering helt opp til grensen, støy fra grupper under instruksjon, samt grilling og opphold på kveldstid i sommersesong.

Naboloven § 2 oppstiller en tålegrense for hva som skal tolereres av naboaktivitet.

Her står det at "Ingen må ha, gjera eller setja i verk noko som urimeleg eller uturvande er til skade eller ulempe på granneeigedom", jf. grannelova § 2 (1).

Første ledd tilsier at som nabo skal du ikke sette i gang eller gjøre noe som er urimelig eller unødvendig for naboen. Dette kan komme i form av støy, lukt, støy og trafikk.

Det skal også legges vekt på hva som er "venteleg etter tilhøva på staden" ved vurdering om noe er urimelig, jf. grannelova § 2 (3). Det skal også ses på om "det ikkje verre enn det som plar fylgja av vanlege bruks- eller driftsmåtar på slike stader, skal det ikkje reknast for urimeleg.", jf. § 2 (3).

Det at Marte driver med næringsvirksomhet er ikke "vanlig bruks- eller driftsmåtar", jf. grannelova § 2 (3). Likevel er noen av plagene som Lars opplever "vanlege". Det er støy for kursdeltageren, og grillukt. Dette er "vanlege bruks- eller driftsmåtar", jf. grannelova § 2 (3).

Høyesterett har uttalt seg om uttrykket ventelig og sier at "Spørsmålet om en ulempe kan sies å være ventelig, knyttes i praksis til spørsmålet om tidsprioritet. I utgangspunktet er det tale

om å vurdere om det på det tidspunkt naboeiendommen ble etablert, var ventelig at eiendommen ville bli utsatt for ulempen.", jf. Rt. 2006 s. 486, avs. 50.

Det kommer frem av faktum at eiendommene er delt fra en større gårdseiendom og at de ligger nær sjøen. Dette tilsier at det ikke er noen form for tett bebyggd strøk, der tålegrens er høy. Altså er det ikke ventelig at Marte skal drive næringsvirksomhet som medfører støyplager og økt trafikk.

Likevel må Lars tåle et visst støynivå. Han kan ikke nekte Marte å holde kurs på egen eiendom. Hun har fri råderett på egen eiendom og så lenge hun ikke gjør noe som går mot naborettslig skikk, så burde ikke støy fra kursene i seg selv være nok til å konstatere at tålegrensen er overskredet.

Ved vurdering om noe er urimelig eller utuvande "skal det leggjast vekt på kva som er teknisk og økonomisk mogeleg å gjera for å hindra eller avgrensa skaden eller ulempa.", jf. grannelova § 2 (1).

For å minske støy fra Marte sine kurs, spesielt på kveldstid, er det mulig å avslutte litt tidligere, og passe på at man ikke blir for høylytte.

Støy som kommer fra trafikk, kan løses ved at kursdeltagerne, må parkere lengre unna eiendommen, slik at ikke både parkering og støy blir for sjenerende for Lars.

En helhetlig vurdering blir Lars er nødt til å tåle en viss mengde støy fra naboen sin. Han kan ikke forvente at det skal være helt stille. Likevel kan bilparkeringen og slitasjen den vedvarende bruken medfører, tilsi at tålegrensen er overskredet. Derimot kan det gjøres enkle tiltak for å redusere disse ulempene.

Konklusjonen blir at Marte ikke har overskredet den naborettslige tålegrensen gjennom sin bruk av eiendommen.

Spørsmål 4b

Neste spørsmål blir om Lars hadde rett til å oppføre leveggen og plassere aggregatet opp mot grensen til Marte.

Hovedregelen er i naboretten at man har fri råderett over egen eiendom.

På bakgrunn av støyplagene Lars opplever, setter han opp en fire meter høy levegg, langs grensen mot Marte. Leveggen gjør at Marte mister all kveldssol.

I tillegg setter han opp en gammel, dårlig vedlikeholdt og diseldrevet aggregat omtrent én meter fra grensen. Aggregatet går store deler av dagen og produserer jevn, sjenerende lavfrekvent støy.

På grunn av den manglende kveldssolen har Marte mistet kunder og hun krever erstatning for de tapte kursinntektene.

Naboloven § 2 oppstiller en tålegrense for hva som skal tolereres av naboaktivitet.

Her står det at "Ingen må ha, gjera eller setja i verk noko som urimeleg eller uturvande er til skade eller ulempe på granneeigedom", jf. grannelova § 2 (1).

Første ledd tilsier at som nabo skal du ikke sette i gang eller gjøre noe som er urimelig eller unødvendig for naboen.

Ulempen Marte har blitt påført er at hun har for det første mistet all kveldssol, samt mistet noe av kursinntektene sine som følge av tapet av kveldssol. For det andre mener hun at aggregatet produserer sjenerende støy.

En fire meter høy og tett levegg som dekker for kveldssolen til Marte er en "ulempe" som Lars har unødvendig satt i gang som et mottiltak mot kursvirksomheten hennes. Den strider altså mot hva Marte må kunne tåle.

Aggregatet produserer lavfrekvent støy, men det står ikke noe i faktum om Marte plages av den. Likevel står det bare én meter fra eiendommen, og produserer unødvendig støy. Det står ingenting om at Lars hadde bruk for et aggregat, og det virker som han bare satt den opp for å plage Marte og kursdeltagerne hennes.

Lars kunne ha plassert både leveggen og aggregatet et annet sted, for å kunne unngå sette igang noe "som urimeleg eller uturvande er til skade eller ulempe på granneeigedom.", jf. grannelova § 2 (1).

Det var altså både "teknisk og økonomisk mogeleg å gjera" for å hindre å påføre Marte en ulempe, jf. grannelova § 2 (2).

Konklusjonen blir at Lars ikke hadde rett til å sette opp leveggen og aggregatet rette ved grensen til Marte.

Til slutt skal det drøftes om Marte kan kreve erstatning.

Marte taper kursinntekter på grunn av den manglende kveldssolen.

Grannelova § 9 sier "Det økonomiske tapet nokon lid av skade eller ulempe i strid med nokor føresegn i §§ 2-5 er den ansvarlege skyldig til å bøta, anten han sjølv eller nokon han svarar for, har gjort seg skuldig i aktløyse eller ikkje"

En alminnelig språklig forståelse tilsier at hvis man lider et økonomisk tap på grunn av en skade eller ulempe som oppført i §§ 2-5 skal man ha erstatning, uavhengig om naboen har

opptrådt uaktsomt eller ikke.

Høyesterett har uttalt at "urimelig ulempe som i tilfelle gir krav på erstatning etter grannelova § 9", jf. Rt. 2006 s. 486, avs. 47.

Siden det ble konkludert med at oppsettet av leveggen medførte en urimelig ulempe ved å ta vekk all kveldssolen til Marte, som gjorde at flere kursdeltagerne avlyste og hun derfor tapte penger, kan det trekke i retning av erstatningskrav.

Høyesterett har også uttalt at "Etter grannelovens § 9 er det «det økonomiske tapet nokon lid av skade eller ulempe – – –» som er gjenstand for erstatning. At det har vært meningen å begrense erstatningen til det økonomiske tap, fremgår klart av forarbeidene til bestemmelsen.", jf. Rt. 1980 s. 309, s. 315.

Siden Marte har lidd et direkte økonomisk tap som følge av ulempen Lars påførte henne, går dette under grannelova § 9 om skadebot.

Konklusjonen blir at Marte kan kreve erstatning for hennes økonomisk tap.

Oppgave 2: Teori

Den foreliggende oppgaven skal løses som en teorioppgave i temaet opphavsrett.

Opphavsrettens hensyn

Opphavsretten handler om at opphavere kan få vern av åndsverk.

Den norske retten kommer fra EU-retten og binder landet til avgjørelser som blir tatt i Eu-domstolen.

I opphavsretten er det flere grunnleggende hensyn som balanseres, spesielt når det kommer til rådighetsretten.

"Opphavsretten gir enerett til å råde over åndsverket", jf. åvl. § 3 (1). I tillegg til at det hindrer andre fra å utnytte ditt verk.

Alle verk som er skapt av en fysisk person, er objektivt konstaterbare, har en form og ikke bare er en idé og har verkshøyde, skal ha opphavsrettslig vern.

Likevel er det flere hensyn som skal tas for å kunne sørge for å "ivareta en rimelig balanse mellom rettighetshavernes interesser på den ene siden og brukernes og allmennhetens interesser på den andre siden", jf. åvl. § 1 bokstav b.

Hensyn som friholdelsesbehovet, informasjons- og ytringsfrihet, samt opphaveren sin råderett.

Friholdelsesbehovet og eneretten

Det kommer frem av europeisk rettspraksis at "at ophavsmændene har eneret til at tillade eller forbyde hel eller delvis reproduktion af deres værker. Det følger heraf, at genstanden for beskyttelsen af ophavsmandens ret til at tillade eller forbyde reproduktion er et »værk«.", jf. C-5/08, pr. 33.

Det at en opphaver skal kunne forby helt eller delvis reproduksjon av deres verk, kan fort begrense muligheten for å skape nye verk. Derfor er det viktig å eneretten må balanseres med firholdesesbehovet. Friholdelsesbehovet passer på at ikke vernet blir så omfattende at det stopper andre fra å skape nye verk.

I dommen over har retten også uttalt at "Hvad angår de elementer af sådanne værker, som beskyttelsen dækker, bemærkes, at disse elementer er sammensat af ord, der isoleret set ikke i sig selv er udtryk for en intellektuel frembringelse hos den ophavsmand, der bruger dem. Det er først i kraft af valget, placeringen og kombinationen af disse ord, at ophavsmanden kan udtrykke sin kreative ånd på en original måde og skabe et resultat, der har karakter af en intellektuel frembringelse.", jf. c-5/08, pr. 45.

Kravet om verkshøyde er med på å passe på at ikke enkeltelementer for et så sterkt vern at andre ikke kan bruke det. Det må være et uttrykk for opphaverens egne intellektuelle frembringelse.

Informasjons- og ytringsfrihet

I opphavsretten er henynet til informasjons- og ytringsfrihet spesielt viktig.

Åndsverkloven § 36 om dagshendinger oppstiller et unntak i eneretten.

Det kommer frem av Høyesterett at "Paragraf 36 gjennomfører EUs opphavsrettsdirektiv artikkel 5 nr. 3 bokstav c, jf. Prop.104 L (2016–2017) side 147. Det følger av bestemmelsens andre alternativ at verk kan gjengis «in connection with the reporting of current events». Dette begrepet er språklig sett noe videre enn «dagshending», og kan forstås i retning av å gjelde aktuelle hendelser. I den danske språkversjonen brukes imidlertid formuleringen «dagsbegivenhed».", jf. HR-2022-1113-A, avs. 58.

Høyesterett sier videre at "Hvor grensen for «dagshending» etter dette må trekkes, beror dermed også på hvor sterkt hensynet til informasjons- og ytringsfriheten gjør seg gjeldende. Gjelder saken spørsmål av stor allmenn interesse og betydning, veier ytringsfriheten tungt.", jf. HR-2020-1113-A, avs. 67.

Det vil si at dersom en sak har stor allmenn interesse, veier ytingsfriheten sterkt.

I motsetning til dette sier de også at "I tillegg må informasjons- og ytringsfriheten avveies mot opphavsretten, slik det er fremhevet i formålsbestemmelsen i åndsverkloven § 1 bokstav b. Dette ligger også innbakt i proporsjonalitetsvurderingen etter EMK artikkel 10 nr. 2 om informasjons- og ytringsfrihet. Det vil da kunne være av betydning om fotografiet som media ønsker å bruke er et åndsverk eller ikke. Og dersom gjengivelsen av fotografiene bærer preg av utnyttelse av andres innsats i kommersielt øyemed, står ikke informasjons- og

ytringsfriheten sterkt", jf. HR-2022-1113-A, avs. 68.

Her kommer det frem at dersom verket er et åndsverk og bærer preg av utnyttelse, i kommersiell sammenheng, står ikke informasjons- og ytringsfriheten like sterkt.

Det er altså en viktig balanse mellom eneretten en opphaver har til eget verk og retten man har til å dele informasjons, spesielt viss det er stor allmenn interesse.